

SZARVASI LAPOK.

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELOFIZETÉSI AR:

Egész évre . . . . . 5 frt. — kr.
 Felévre . . . . . 2 frt 50 kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési és hirdetési pénzek, egy a lap szemléltetését illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra küldendők. Kéziratok nem adhatók vissza.

Hirdetési díjak:

Egy három hasábos petisor . . . . . 5 kr
 Kétszeri közlésnél . . . . . 4 kr
 Háromszori közlésnél . . . . . 3 kr
 Többször hirdetésekkel engedmény adatik. Délyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

A nyílt térben minden garmonsor díja 10 kr

Képviselőnk beszámolója.

Országgyűlési képviselőnk máj. 31-én tartott beszámoló beszédje rövid kivonatban:

Midőn először van szerencséje Szarvas város választó-kerülete összes polgárságának me előtt megjelenni, szívből fakadó mély köszönetet mond azért, hogy a polgári bizottság által emelhető legmagasabb állásra helyezték kötelességének tartotta megjelenni a képviselőház első ülészakánának befejezte után s mint a választó-kerület küldöttje számot adni a lefolyt időszokról. — Az országgyűlés megnyitása előtt a választáskor nyilvántott politikai hitvallásához híven a függetlenségi pártba lépett be, melynek több képviselő, bár a közjogi-ellenzék nézetét vallá, néhány kérdésben fennálló véleménykülönbség miatt nem volt tagja s azért a törekvés oda irányult, hogy mindezek, mint egy politikai alapon állók, egyesítenek. A mi sikerült is egy megfelelő programot kidolgozása által, melynek folytán megalakult a „48-as” függetlenségi párt. Az országgyűlés működésére térve át a szónok, vázolja, hogy a megnyitó trónbeszédre adandó felírás javaslatát pártja is benyújtá, hogy az, miként ohajtá orvosolni a nemzet bajait; azonban a többségben lévő kormánypárt azt természetesen nem fogadta el — Beszél aztán részletesen az 1885-évi költségvetés tárgyalásáról, melynek eredménye gyanánt mutatkozik, hogy a f. évben 11 millió hiány lesz fedezendő, mely azonban meg fogja haladni okvetlen a 30 milliót, ha számításba veszik az államvasutak, ezek gépgyára, úgy az állami vas- és aczélművek forgó-tőkéjéül megszavazott 18 millió frt s a katasteri nyilvántartásra, kiállításra, Dunaszabályozásra s a mátrai és bihar-békési vasutakra

megszavazott összegeket — Áttér ezután az 1883. évi zárszámadásokra, melyek szerint 1883-ban 39 millióval többet költött a kormány, mint a mennyi az állomjövédelmeképen az országos pénztárba befolyt. Felemlíti az állami vagyon-mérleg állását, mely szerint 1557 mill. frt. cselekvő vagyon mellett az adósságok összege már 1883-ban 1301 mill. frtra rugót, tehát a meglévő vagyon 1/6-od része adóssággal terhelt s kijelenti, hogy a mely béresgazda vagy ispán valakinek birtokán ily óriási arányú adósság mellett gazdálkodnék, az azt menten elcsapná. Kötelességnek tartja ösztönét feltárni a helyzetet, nem törődve azon ravaszdi népmítókkal, a kik az ország súlyos pénzügyi helyzetének teleplezését károsnak tartják Önmagunkról, de nemcsak, hanem a jövő nemzedékről s annak is megmentéséről van szó, mert ha figyelembe véteik hogy a mostani kormány az ügyeket épen az állam anyagi rendezése végett vette át, s hogy ezen kormány alatt igen sok állambirtok eladatott, az adók 42%-tőlival emeltek, az adók behajtása a legszigorubb módon történt, s hogy az adósságok 1300 milliót meghaladtak s hogy az összes államjövédelmek 1/3-át 110 millió felül kamatba fizettetik s hogy az Ausztriával való közös ügyekre való költségek folytán Magyarországnak saját szellemi és anyagi felvirágoztatására minden 100 frt befolyó állami jövédlemből alig jut 18—20 frt: ez a lejtőn eszűszás kell, hogy mindenki szívet szomorúsággal töltse meg. — Ily viszonyok közt mezőgazdasággal foglalkozó államban ki lenne elégedett, holott itt Szarvason számos más vidékhez képest jólétnek örvendő helyen, a földtulajdon a katasteri tiszta jövédlem közel 54%-tőlival kénytelen közterhekül elkölteni, tehát

csak nem is felese saját földének. — Azt hiszi, hogy hosszas részletezés helyett, e helyzet teljesen mulogatja hogy mennyire törődnek a földművesekkel. De az ipar is ép oly mostoha gyermek. Nem akar az iparosokról, mint külön osztályról, mint a földműveléssel ellentétes érdekűről szólni, mert hiszen érdekeik egyazonosak; a mezőgazdaság nem virulhat, ha az ipar a szükséges készítményeket, szerszámokat nem állítja elő s viszont az ipar nem fejlődhetik, ha a mezőgazdaság megélhetésre és átalakításra való nyers terményeket nem szolgáltat, s ha mindezt nem közvetíti a kereskedelem s nem vezeti s nem érleli az értelmiség. — Az iparnak nálunk jól szervezett hitelre, erőltet és fejletlen részeiben védelemre és oltalomra és megfelelő szakoktatásra van szükség. A mult évben törvényt alkotott rájuk, azonban annak is inkább nyűgeit és terheit érzik. Meggyőződése, hogy semmiféle tanácskozás vagy vita soha sem fog oly törvényt eredményezni, mely a magyar ipart felvirágoztathassa, mindaddig, míg az Ausztriával való jog- és természet-ellenes kapcsolat fennáll s míg a két állam közös vámterületet képezend és a míg az osztrák érdekek istápolására jó osztrák-magyar bank akadályozza a magyar hitel igények teljes kifejlődését s azok megfelelő kielégítését. Utal arra is, hogy a magyarországi bankfiókoknak az osztrákkal viszonyitva csekélyebb dotatió folytán, akár hány vidék pénzügyelete, óvatosságból megszorítja a kölcsön ügyelet, sőt teljesen megszünteti a kölcsönzést, a mint arra helyben is példa volt. Ezután hosszabban méltatja az országos kiállítás s a kormánynak elismeri e tekintetben való si, keres működését, azonban óva int attól, hogy a kiállítás minden fényessége és hatá-

TÁROZA.

Magyar tótok.

Egy cikk jelent meg nem rég a „Pesti Hirlap”-ban „ken csisz” — „nen csisz” cím alatt, mely az alföldi tótajku lakosok — ott névszerint a csabaiak magyarosodási hajlamairól tett tanúbizonyságot. A közleményre sokan fognak visszaemlékezni a tartalmát pedig előbb is sokan ismerték, mely szerint két atyafi találkozik a határban s egymás öröme egyik a másikat magyarnak nézte azt kérdezve tőle: „ken-csisz”? Mire a másik azt felelte: „nen csisz”. „Van csisz?” folytatja az első, de az utóbbinak kifogyván magyar tudománya egyre csak azt mondta: „nen csisz” hogy ő nem csisz.

Ne kutassuk Csabán történt-e a dolog vagy másutt, mert némely versió szerint a tót-komlósi határban történt volna, elég a’ hozza, hogy megtörtént itt a mi alföldünkön s erre reflectálva eszme tarsulás folytán ez alkalommal egyéb hasonló esetekről ohajtunk megemlékezni, mint a mely tények annak bizonyoságai, hogy a tót örömet vállalja magát magyarnak, szereti ha annak nézik s általában keresi az alkalmat a magyarosodásra.

Szintén csabai atyafakkal történt volna, hogy midőn valahol távolabb Csabától erdő irtásra mentek többen, a hol más községbeliek s egyéb nemzetiségűek is részt vettek a munkában. Este, az egy napi munka végeztével következett a szalonna piritás, lobogtak a tüzek s mindenki igyekezett

valamely tűz mellé telepedni. Így két csabai, nem ismervén egymást, a mi nem valami különös dolog oly „nagy faluban” lakván, egy tűz mellé kerültek s mindegyikük magyarnak becsülte a másikat, megkezdtek a diskursust jóféle csabai magyarsággal:

- Jó estyid.
- Ag’om Istem. — Ez a hibátlanak vélt ejtés csak megerősíti őket jóhiszemű-égükben, azért folytatják tovább a parbeszédet:
- Melegetyi? — kérdi az utóbb jött.
- Melegetyi meg szalonna sütyi.
- Sok fa vett?
- Csag ket el. (két ölet).
- Nehiz munka, faradság! sóhajt az utóbb jött.

— Haj, ’var’ nehiz! — Erre a ’var’ szóra mi bizonyt jelent, gyanakodni kezdett az utóbbi, azért rögtön igyekezvén meggyőződni gyanújának alapos voltáról, kérdi:

- Maga nem csabaji?
- Ah bizony csabaji.
- Ejnye ako sa kinodujeme! stbi. azontul már nem erőlködtek.

Egy hasonló eset már két felvideki atyafiról szól, a kik a magyar alföldön találkozáván egymással s nem lévén a drótosok egyenruhájában, magyarul ismerkedtek.

— Sokad még az ut Orozhaza? kérdi az orosházára igyekvő.

- Haj haj! három órad izs.
- Hová való hazád maga?

— Hajhaj! Tremesim varmegye.

— Tremesimba! ? Ijtem! ni hogy zokádja ember együtt a maga zatyafival! — szól ez örömmel lévén ő is Tremesim megyei.

Ezek úgy látszik tovább is magyarul értekeztek.

Bizony ily magyarosodási kedves furesaságok igen gyakoriak, hiszen még a történelem is feljegyezte a tót kurucok bánatos utódalát, mely a felvidéken ma is általában ismeretes:

Haj! mikor én kuruc voltam
 Rákóczy vojnába! (hadjarat)
 Cifra plachta zasztavaval
 Jartam Oravába!

A két utóbbi sor: cifra lepedő zászlóval, jartam Árvában.

A magyar érzelemről tanuskodik a 48-as évek nótája, mely már inkább egészben tót akart lenni s a következő:

Kossuth Lajos pás pás otyecz.
 Kedi bugye vojnye konyecz?
 Tedi bugye vojnye konyecz
 Keğy zühinye kazdi nyemecz
 Ijtem a magyar!

Értelme ez: Kossuth Lajos édes atyánk! Mikor ér már a harc véget? Csak akkor ér a harc véget, Ha elpusztul minden német Eljén a magyar!

Azután következtek a szomorú napok, a mikor a magyar tótok együtt keseregtek a magyarral az anyai dicsőséget elfedező világosi temető felett!

sos volta mellett az ország anyagi helyzetének teljes képét tekintessék, mert míg helyből is alig egynehány földműves és iparos küldött tárgyakat, igen sok vidéknek mi küldeni valója sem volt s mert maga a megélvő anyag és alkalom még csak csirái egybelterjes fejlődésre alkalmas mezőgazdaságnak és az ennek támogatására szolgáló erős iparnak. Érintve a képviselőház működésének kiválóbb eredményeit utal arra, hogy megválasztása folytán Szarvas városát hátrány és előny is érte; hátrány annyiból hogy népe tót anyanyelve miatt panszlavnak gunyoltatott botorúl és igazságtalan módon vele együtt, de előnyül szolgált szanaszét az egész országban, de főként a fővárosban érdeklődve kérdezősködének a szarvasiakról s megtudták, hogy azok vannak olyan jó magyar hazafiak, mint akármely népe az országnak s bár jó részének anyanyelve tót, mindnyájan tanulják, értik és szeretik a magyar állam fenntartásához oly mérvben, mint aránylag kevés más része az országnak. — Végül kívánva a magyar nemzet fejlődését, tömörülését és érdeklődését, elleti a hazát.

Gazdasági tudósítás Szarvas és környékéről.

Szeszélyes és rendellenes időjárásunk volt az egész télen és tavaszon át, mintha csak valaki üsszevissza cserélgette volna a megszokott időjárást, mert mikor esős idő kellett volna kanikulai meleg volt, s mikor kissé hűvösnek kellett volna lennie, akkor hideg s nedves volt, s így aztán nem esoda, ha vetéseink is a szeszélyes és rendellenes időjárásból mérten fejlődtek ki úgy a hogy, s nevezetes dolog hogy e rendellenes időjárás amennyire nem volt kedvező a művelési növényekre, annál kedvezőbb volt a gaz és gyomnövények tenyésztetére, mert határunk bármely részén, de különösen a laposabb helyeken aczat, vadzab, konkoly s más ehhez hasonló gyomnövények annyira elhatalmasodtak, hogy nem egy kissé hanyagabb gazdának évi termését majdnem a minimumra szállítják le.

Repce vetéseink gyengén teleltek ki, a tavasz sem volt reájuk kedvező, s nem egy helyen ki is szántották, de egyik másik vermesebb reményű gazda meghagyta, s úgy látszik hol megmaradt, féltermést adni fog.

Őszi búzáink — ez az alföldünk szeszélyes klímájához teljesen hozzá idomult művelési növényünk — kivált a koraiak s ugarföldben vetettek az időjárásból mérten jól éllanak s kalászaikat már ki is hányták, s gazdáikat szép reményekkel biztatják, de a tengeri tarlóba későn vetett buza vetések bizon sok kívánni valót hagynak.

Őszi árpaik szépen diszlenek, csak kár hogy a repülő öszög a leendő termést oly kegyetlenül megdézsmálja, de meg is érdemlik azok kiknek vetésük ilyen, hogy velük az öszög így elbánjon, midőn van mód reá, hogy tőle megszabaduljunk, ha a buzát betudjuk páczolni, mindenféle öszög ellenes szerekkel, hát az árpát miért nem páczolják? s e kérdésre nem egy tapasztalt gazdától hallottam már azt a feleletet, hogy az öreg apám sem hallotta azt, hogy az árpát iz páczolni kel-

lene, s nem is páczol vidékünkön egy két tanultabb gazda kivételével más, de a kik páczolják minden nemű vető magvaikat, azoknál nem is tesz kárt az öszög. Tavasz árpaik és zab vetéseink eltekintve egyes helyeken található szebb vetésektől bizony csak közepesek, de nem is csoda, a hosszan tartó tavasz szárazsága miatt csak későn kelhettek, s az apríli nagyon is meleg és száraz időjárás legkevesbé sem segítette elő a tenyésztet megindulását.

Tengeri vetéseink általában jóknak mondhatók, s már első ízben mindenfelé megvannak kapálva.

Rétjeinken anya szénát ez évben nem kaszalunk, mert a rétek éltető eleme a tavaszi esőzések az idén elmaradtak, s nem egy gazda aggodalommal tekint a kűszöbön levő nehéz munka napok elébe hogy valjon igas barmait mivel fogja etetni!?

Balkányi S.

Ujdonságok.

Ipariskolai közvizsgálatok. A helybeli városi elsőfokú ipariskolák vizsgálati mához egy hétre jun. 14-én delután 3 órakor fognak megtartatni. Az előkészítő osztállyal a Moeskönyi-féle, az első A) osztállyal a Csernak-féle, és az első B) osztállyal a Benka-féle iskolai tanteremben. A város előjárói, valamint a szülők, tanoncztartó iparosok s a tan- és ipar-ügy minden barátai ezennel tiszteletteljesen felkértenek, hogy e vizsgálatokon megjelenjen sziveskedjenek. Szarvas, június 7. 1885. Ipariskolai igazgatóság.

Oláh Miklós. szarvasi főgymnasiumi tanár által kiadott „Falusi és pusztai tüzoltók betanítása képekben 3 táblán” és a kiegészítő részét képező magyarzó könyvecskét, mely Szarvason jelent meg, József főherceg 10 példányban rendelte meg az alesuthi tüzoltóknak kiosztás végett, s a részére küldött tiszteletpéldányért sajátkezűleg írt levelben nyilvánította elismerését és mondott köszönetet a szerzőnek. Ezen hírel kapcsolatosan mint igen szűkséges és hasznos tudnivalókat tartalmazót, minden egyes tüzoltó egyletnek, községnek, malomnak, gyárnak, háztulajdonosnak, sőt minden gazdának ajánljuk ezen műnek megszerzését. A képek vonzóbbak lévén a betűknél, azokat még az olvasni nem szeretők is megfigyelik, és a lerajzolt gyakorlat alakja a szemlélő emlékezetébe vé ődvén; azt vész esetén mindenki értékeiheti. A füzetke függelékül tartalmazza a tüzoltási szabályokat, melyek nagy részének csaknem minden embernek nyílik alkalma hasznát vehetni. A három 102 képet tartalmazó, magyar és német megjelölésű nagy táblának ára 1 frt, a magyarzó füzeté 30 kr.

Képviselőnk beszámolója. Haviár Dani országgyűl. képviselőnk f. é. május 31-én tartá a város-ház udvarán, nagy választó közönség jelenlétében beszámoló beszédét. Az idő előre haladottsága miatt, — a délelőtti istentisztelet végeztével, fél 12 óra után kezdhetvén hozzá. — a rövidre összevont lelkes beszéd, mely viszhangra talált a nagyszámu halgatóságánál. Tüntető ovatio, banquette, a képviselő ur határozott kívánságára elmaradt. A beszédet kivonatban jelen számunk közli.

Neveldői majális. Ime ismét egy sikerült mulatság, melyet a „szarvasi mulatságok” gyéren beirt krónikájába feljegyezhetünk, örömmel írjuk be a „majálisok” évek óta kitöltellen rovatába. A helybeli polgári leány-növeldé mult szombatán f. évi május hó 30-án egy minden tekintetben sikerült majális rendezett a „Bolza-kertben”. Mindjárt

a delutáni órákban történt a kivétel zenevel Odakünn kedélyes táncra perdültek a kicsinyek s később a nagyobbak. Érdekes látvány volt a kicsik és a nagyok vegyes tánc. Úszonában, jökedvben s jó zenében nem volt hiány. A multság éj fél utánig tartott.

Vizsgák. A helybeli belső népiskolák vizsgái az elmúlt héten tartattak meg nt. Schulez Jenő körlelkész elnöke alatt. — Mint eddig, úgy ez alkalommal is meggyőződést szerezhetett magának mindenki ama igen szép eredményről, melyet úgy a tantárgyakban, mint főleg a magyar nyelv elsajátításában tanusítottak a növendékek. — Pénz és könyv jutalmak ezidén szinte osztaltak minden iskolában a jelesebb gyermekek között.

A helybeli főgymnasium szigorlati f. hó 11-én veszik kezdetüket.

Esküvők. Az elmúlt napokban vezette oltárhoz Gyomán Elefant Pál helybeli kereskedő János s Mari kisasszonyt, özv. Jánosy Miklósné bájós leányát. Helyben pedig Adám János okl. gazdasz vezette oltárhoz Kalmár Lujza kisasszonyt, özv. Kalmár Lajosné szeretetreméltó leányát. Ugyszintén Lukács János uradalmi tiszt Pónyiczky Ilona kisasszonyt, Pónyiczky Sámuel birtokos kedves leányát. Tartós boldogságot frigyűkhöz!

Szerencsétlenség a vasuton. Csőtörtőkön június 4-én a szolnoki pályaudvarból M. Túr felé kiindult személyvonat az első órházat elhagyva nagy zaj- és vészlüttyentéssel megállított, Ennek oka az volt hogy a vasuti őrnök kis gyermeke a robogó vonat alá került. A vonattal utazó orvos megvizsgálta az áldozatot, annak még életben létét constatálta, de felgyógyulása iránt kétségét fejezte ki Ezen megdöbbenő szerencsétlenség után, a vonat folytatta útját az ijedség láza alatt levő utazókkal.

Halálozás. Özv. Jánovszky Sámuelné a ki saját és férjének nevét megörököltette az által, hogy a helybeli evang egyháznak egy díszes iskolát építtetett és teljesen felszerelt, amiért a közoktatási ügyi minister is okmányilag fejezte ki köszönetét és elismerését, a f. hó 4-én befejezte áldásos életét. Temetése óriási közönség részvétele mellett Pente-ken delután ment végbe Béke lánjen a kisenvedett nő hamvai felett!

Megtévelyodott. Ö . . . Tinka varrónő, kit egy ifjúkori ballépése egész életére szerencsétlenné tett, az élet sulya alatt összeroskadt. Jun. 2-án nagymérvű örülesi roham támadta meg, mire őt elfogni s a kórházban kényszerzubonyba öltöztetni kellett. Állapota reménytelen!

Izgalmas jelenet tanui voltak a vasuton, m. hó 26-án Szegedről Csabára utazók. Egyik 3-ad osztályú kocsiából Algyő és H.-M.-Vásárhely között kiesett Ibler Ferencz szolnoki táviró tiszt négy éves Gizella nevű leánya. Iblerné, ki együtt utazott férjével s két másik gyermekével, a szörnyű látványra kétségbeesetten kiállott föl, s utána akart ugrani gyermekének, a jelen voltak azonban föltartóztatták. „Akkor állítsák meg a vonatot!” kiállott fel a szerencsétlen asszony; kívánságát azonban nem lehetett teljesíteni, mert a vonaton jelzőszínőr nem volt végig eresztve. Tizenöt kínos perc mult el ezután, míg végre H.-M.-Vásárhelyen leszállva a gyermek keresésére indulhattak. Marsovszky Antal azonnal hajtókoscsit rendelt s azon az állomás orvosa dr. Iricz Ignác az atya kíséretében vissza indult a végzetessé vált utra. Másfélóra mulva tértek csak vissza, s ki irhatná le az anya örömet, midőn gyermekét viszontlátta épen és minden komolyabb baj nélkül, mindössze csak homloka szenvedett csekély zuzódást. A szerencsétlenségnek az volt az oka, hogy az illető kocsi, mint ősi szerkezetű külső zárral nem volt ellátva, ami nagy hiba!

Szolgabírói rendelet szerint minden lakos figyelmeztetik, hogy ebét ne engedje kóborolni, mert az utczán gazdátlanul kóborló ebek el fognak pusztítani. A tanyai lakosok tartoznak kutyaikra koloncot kötni.

Lapunk zártakor vesszük a gyászos hírt hogy Krajcsovicz Pál szarvasi ev. tanító, több heti súlyos szenvedés után jun. 6-án elhunyt. Ma d. u. 4 órakor fogják az örök nyugalom helyére kísérni. Nyugodjék békében!

Beküldetett. Kiállítás vonatok a budapesti általános országos kiállítás látogatásának megkönnyebítése czéljából f. é. május hó 1-étől október hó 30-ig minden kdden és pénteken Szarvas állomásról kőjutazások fognak Budapest állomásra rendeztetni, melyekhez rendkívül mérsékelt ár menettérti jegyek adatnak ki következő árakon: II oszt. 9 frt. — III. oszt. 6 frt. 50 kr. Határozmányok: A kiállítási menettérti jegyek a fen említett napokon va'amennyi menet-rendszerű személy- és omnibus-vonatokhoz — gyorsvonatok kivételével — adatnak ki. Ezen jegyek 14 napig érvényesek, — a jegy lebélyegzésének napja első napnak tekintetvén — megszűnik az érvényesség a 14. napon éjfél 12 órakor. Minden jegy után egy a menet-, mint a visszautazásnál 25 kilogramnyi podgyász-szabadsuly engedélyeztetik. Az utazás menet- és jövetkor a jegy érvényességén belül egyszer félbeszakítható, a menettérti jegy azonban ily esetben a vonat elhagyása után az illető állomás főnökének látatozásal 25 kilongramnyi podgyász-szabadsuly engedélyeztetik. Az utazás vissza- illetleg továbbutazásra csak azon személyekre nézve érvényesek, kik azokkal az utazást megkezdették. Gyermekek költön kedvezménybe

Búsan szólt a nóta:
Gergelyi Gergelyi ti szi zlá zelina . . .
Za tebe zhinula magyarszka krajina!
Tam pri Világosi, tam fegyver skladali
Magyarszki huszári zsalostnye plakali.

Vagyis egészen magyarul:
Görgey Görgey rosz növény a neved . . .
Miattad pusztult el a szép magyar nemzet.
Amott világosnál lete t fegyver felett,
A magyar huszárok sirtak nagy keservet.
Ez is elmult. Azután a kik együtt szenvedtek, együtt is reméltek, egy jobb kort, mely után . . .

De kivált nálunk alföldön nem lehet jogsult a vád, hogy nem halad előbbre a magyarosodás ügye. Hiszen ma holnap a tót szót minden magyar megéri, még pedig nem mintha a magyar tanulna meg tótul, de mert, mint már fentebb láttuk sokszor egy mondatban, mely tótul akart mondódni, több a magyar szó mint a tót, s e mellett tény, az is, hogy magyarul mindenki tud

Néhány példából kivilágít ennek igazsága, bár csak a furcsábbakat jegyezzük fel, mert, az ilyen szócskák: ipem, egiszem, talám, csakugyan hírteltem, igazám stb. — miknek értelmét felesleges ide írni — a szófűzésnél általán használatnak, de az ilyen: Takú baju máme (oly bajunk van). Egiszem szme zahanyaguvali edom kötvim, a museli sme folyamatuvaty a pám idvégy nám po-

vedali zse uzs prisov aj vizgis, a dali sme fellebez s k tervinszékü Aj sme pána járásbirova prosili zsebi nám engedyovali, ale oni vraveli zse musime kezesa szerzuvaty, lebo tem fizetési meghagyás musja vigrehajtuvaty.

Lefordítva: Oly bajunk van. Egészen elhanyagoltunk egy kötvényt folyamodnunk kellett, és az ügyvéd ur mondja, hogy már megjött a végzés, mire fellebbezést jelentettünk a törvényszékhez. Megkértük a járásbíró urat is, hogy engedjen, hanem ő azt mondta, hogy kezeset kell szereznünk, mert a fizetési meghagyás értelmében végrehajtás leszén.

Vagy: Podla adásvételi szerződésu ten tétel nyemözse tam szerepelovaty. (Az adásvételi szerződés értelmében az a tétel nem szerepelhet ottan.)

vagy: Elvileg je csakugyan természetes . . .
Vagy: Tento pont dlhá vitu bugye provokovaty.

Ez a pont hosszú vitát fog provokálni.
Vagy; trafiv szomu na gyengu. (Gyengéjére találtam).

De ki tudná mind össze szedni? A „Hlás-sink-ra ez megdöbbenő jelenség, de nekünk enged következtetést arra, hogy a népdal is rövid időn a maga teljes magyar voltában zendül meg annak a népnek ajkán, mely érzelmében már régóta magyar, s nyelvében igyekszik azzá lenni. B.

nem részesítettnek. A kiállítási menettértil jeggyel együtt egy kiállítási sorsjegy és egy kiállítási belépti jegyre szóló szelvény is váltandó, melynek ára 1 frt 50 krt tesz; ezen szelvény alapján a sorsjegy és belépti jegy a kiállítási pénztárnaknál kiszolgáltatatik. Megjegyzések: A menettértil jegy váltása alkalmával azzal egyidejűleg az utasoknak zsebkönyvalaku szelvényfüzet is fog díjmentesen kiszolgáltatni, a melyekben foglalt szelvények átadása mellett különféle mulatóhelyeknél mérsékelt árú belépti jegyek, a fogaskerekű vasutnál mérsékelt menettértil jegyek, valamint fürdők használatára szóló mérséklések engedélyeztetnek; ezen szelvényfüzet azonkívül a főváros és az országos kiállítás illusztrált utmutatóját is tartalmazza, a mennyiben abban a Budajestről kiinduló valamennyi vasut és csatlakozó pályák menettrendjei, a kiállítási menettértil jegyek árai, valamennyi színház, mulatóhelyek és a főváros látványosságai, a miniszteriumok, követségek, nyilvános intézetek és a m. kir. egyetem tanárainak címjegyzéke, a bérkocsik díjszabása stb. végre az országos kiállítás illusztrált leírása befoglaltatik. Ezen szelvényfüzet tulajdonosa továbbá a kiállítás tartama alatt rendezendő s külön közhírré teendő több rendbeli ünnepélyekhez szóló renkiivüi mérséklésben is fog részesítettetni. Alólírott iroda végre a fentebb említett kéjvonatokkal a kiállítás végett Budapestre utazók számára lehetőleg jutányos és kényelmes elszállásolási fog gondoskodni és lakásokra szóló írásbeli megrendeléseket is elfogad. Budapest, 1885. április hóban, A magy. kir. államvasutak városi menetjegy-irodája

Irodalom és művészet.

Vettük a „Gondúzó” 35 36 37 számait a szokott változatossal tartalommal. Attekintvé azokat meggyőződünk, hogy e kitűnően szerkesztett hetilap a hasonló vállalatok közt kiváló helyet foglal el, miért is méltán megérdemli a pártfogást.

A legjobb border.tő szer.

Egy ismert magyar, balatonvidéki borkereskező feltalálta azon border.tő szerit, mely a legtöröttebb és legzavarosabb bort is 3 nap alatt kristály fényessé teszi, a nélkül, hogy a borban utóíz vagy butellázásnál a legcsékélyebb csapadékot hagyna az üvegben. Ezen szer több pinczében használtatott s nagyobb vendéglőkben is 2 év óta a legnagyobb sikerrel használják. ³/₁₀-es palack ára 2 frt 30 kr. Minden üveg használati utasítással küldetik. Megrendelhető: Budapesten a „Munkalás” kiadóhivatala utján: IV. ker. Lipótcze 6. szám I. em. 12-ik ajtó.

13-9

NAGY PÉNZSORSOLÁS.

Ez az eddig legnagyobb, nagy Hamburg állam magas kormánya által engedélyezett és az összes államvagyonnal garantált 100.000 sorsjegyet tartalmaz, melyekből 50.500 sorsjegyet, tehát több mint a fele az ide oldalt jegyzett nyereményekkel het osztiában folytatolagosan sorsolás alá kerülnek. A sorsolás alálősszátott összes vagyon

9.550,450 márka.

E nagy pénzsorsolásban kisorsolható nyeremények dús tartalma valamint a pontos nyeremény kifejezés iránti lehető legnagyobb garancia a sorsolásnak mindenütt a legnagyobb kedveltséget biztosítja. E sorsolás a terv határozmányai szerint külön e célra kinevezett vezérigazgató által vezéreltetik és az egész vállalat az állam által ellenőrzétek alatt áll. E pénzsorsolásnak lényeges előnye abból áll, hogy az összes 50.500 nyeremény már néhány hónap alatt és pedig az egész het osztiában kisorsolhatók.

Az első osztály nyereménye 50.000 márka, emelkedik a második osztályban 60.000 márka, a harmadik 70.000 a negyedik 80.000 a ötödik 90.000, hatodik 100.000, a hetedik esetleg 550.000, de mindenesetre 300.000, 200.000 márka stb. stb.

Ezen pénzsorsolás eredeti sorsjegyeinek eladására az alólírt kereskedelmi cég let megbízta — s kérelmek mindazok, kik az eredeti sorsjegyek megvásárlásánál részt venni szándékoznak, hogy megrendeléseiket közvetlenül e cégnek küldjék.

A szízielt megrendelők kérelmek, hogy a megfellelő összegeket osztr m. papírpénzben, vagy levélbéliyben küldjék. A pénzt postautalványnyal is lehet küldeni, vagy kívánatra postautalványtellet is küldetnek sorsjegyek.

Az első osztály nyereményét yhuzáshoz.

1 egész eredeti sorsjegyet csak 3 frt 50 kr. o. é.
1 fel , , , 1 frt 75 kr. o. é.
1 negyed , , , 1 frt 90 kr. o. é.

Mindenki az államcímerevel ellátott sorsjegyet kap és egyáltalán a hivatalos sorsolási tervet, melyből minden bővebb nyereménybe osztás, a huzás napja és a különböző osztályok betétei meg tudhatók, a huzás után azonnal a megrendelő a hivatalos, az állam címerevel ellátott nyeremény-lajstromot kapja, mely pontosan a nyereményeket illetőleg a kihuzott számokat tartalmazza.

A nyeremények kifejezése tervszerűen és pontosan államgaranciával történik. Ha netalan a megrendelő nem volna megelegetve a sorsolási tervvel, akkor készséggel visszavesszük a sorsjegyeket huzás előtt és visszafizetjük az összeget, kívánatra előre is bekölöljük ingyen.

Miután ezen új nyeremény huzáshoz számos megrendelést várhatunk és hogy ezek pontosan teljesíthetők legyenek, kérjük a megrendeléseket lehetőleg legkorábban mindenesetre azonban

1885. június 10-ike előtt, az alólírt fősorsolási irodához közvetlenül elküldeni.

WALERTIN & Co.

Hamburg, Königstr. 36-38.

Mindenki nálunk abban az előnyben részesül, hogy a sorsjegyeket közvetlenül el minden közvetítő mellőzésevel vásárolhatja, emellett fogva nemcsak a hivatalos nyeremény-lajstromot kapja a lehető legtróvidebb idő alatt felszólítás nélkül, hanem az eredeti sorsjegyeket és a tervszerűen megállapított árban minden fölüfizetés nélkül.

Az elsőrendű sorsolás hivatalos.

június 10-ére van megállapítva.

500,000

márka

mint legnagyobb nyereményt, nyújtja a leggyorsabb esetben Hamburg állami által garantált pénzsorsolása, illetve:

- 1 á 300000
- 1 á 200000
- 2 á 100000
- 1 á 90000
- 1 á 80000
- 2 á 70000
- 1 á 60000
- 2 á 50000
- 1 á 30000
- 5 á 20000
- 3 á 15000
- 26 á 10000
- 56 á 5000
- 106 á 3000
- 253 á 2000
- 512 á 1000
- 818 á 500
- 81720 á 145
- 16990 á 300, 200,
- 150,124,100,94,67,
- 40, 20.

összesen 50.500 nyeremény és ezenkívül még egy díjnyeremény het osztiában öt hónap alatt biztosan előnytesre kerül.

melyben olvasó közönségünk tömegesen részesíti. Különösen nagy értéket adnak e lapnak Tolnai Lajos az „Uj főispán” című regénye, melyben szerző a megyei élet visszaélései ellen tör lándzát, — P. Szathary Károlytól a „Székely támad, székely bánja” történeti regény, melyben jelesírónk a Dózsa-féle jobbágy lázadás korát megkapóan ecseteli — Margittay Dezső az ő szokott kedélyes irányával a „Végzet” című társadalmi regényét folytatja — ezek mellett a külföldi regényirodalom egyik legkiválóbb képviselője Marlitt E. „A gránátköves asszony” nagy feltűnést keltett regényével találkozunk Ily nagyobb dolgozatok közt kellemes pihenőt nyújtanak Bodnár Zsigmond „Az igazi elbeszélése — Vasányi Gyulától „Az erekyer” kis elbesz-

lés — Bartha Rezsőnél „Miért maradt Samu bátyám aglegény” elbeszélés, — Kulesár Ernő költőtemérje „A becsület útján” Balázs Sándor keleti regéje „Ah, ha gazdag volnék” A boritekon A magyar gazdasszon rovat, ház és tűzhely, kertészeti csevegések, vegyesek címek alatt, hasznos tudnivalókat, a talányok rovata kis fejtörő foglalkozást nyújt. A vasárnaponként megjelenő „Gondúzó” nek előfizetési ára egy évnegyevre 1 frt 50 kr. felévre 3 frt, egész évre 6 frt. Előfizetheti a kiadósnál (Székely Aladár Budapesten, Dob utca 14) ki mindenkinék szívesen küld mutatónyiszámot ingyen és barmertve, ki e végett hozzá fordul.

Felelős szerkesztő és kiadótlajdonos:
Mihálfi József.

Hirdetés.

Szarvason a Piacértől, és pedig a Berger-féle kereskedés sarkától alig 80. lépésnyire a Nagy-temető utcára néző egy

üres porta

jó karban lévő kúttal és egy már termő szőlő lugassal szabad kézből kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni

Deák Ignác-znál.

6-5

A bőr új zomanczát mindig megtartja.

József főherczeg

s a földmivelés-, ipar- és kereskedelem ügyi minister és számos főúr, gazda és állatorvos a legnagyobb elismeréssel tüntette ki

Nemencsek J. és társa

kizárólagosan szabadalmazott találmányait, u. m.

fekete bőrkenőcs 1 kl. bádog dobozban 1.20
sárga bőrkenőcs 1 kiló: 1 frt 60 kr.
géphajtó bőrkenőcs 1 kiló: 1 frt 40 kr.
velencei kettős bőrlakk 1 liter 3 frt.

bőrmosó szappan 1 nagy drb. 1 frt.
állat, gyógy- és patakkenőcs ¹/₂ kiló 2 frt.
fekete viasz 1 nagy db. 1 frt. s a híres gyógy erejű Szultana növény szappan 1 doboz 1 ft.

Nemencsek J. és társa

első magyar, kizárólag szabadalmazott fekete bőrkenőcs-, bőrlakk-, állat-, gyógy- és pipere szappan s gyógynövény pipere szappan gyára.

== A fent kitétt találmányokból kisebb mennyiség is megrendelhető. ==

Cim. Budapest X. Kőbánya, jászberényi út, Lázárház.

Miután igen sok visszaelés történik árúimmal, figyelmeztetem a nagy érdemű közönséget, hogy egyedül a nálam rendelt és gyáramból kiküldött áruért vállalok felelősséget.

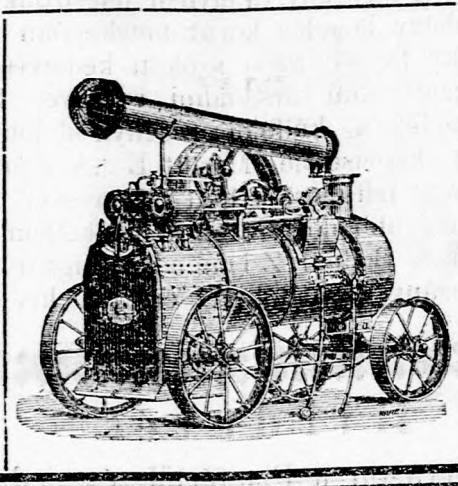
13-9

A cipő nem zsírosítja el a ruhát.

Nem kell mindennap csizpót tisztítani

BUDAPEST, K O T Z Ó P Á L uői-ut 18.sz.

Tessék megtekinteni gépraktáromat!!
 nem csalo külsejű, fényezett, kiállítási gépek, hanem eladásra szánt gépek vannak felállítva.
!! Különös figyelemre méltók !!
R. GARRETT & SON R. GARRETT & SON
Compound gőzmozgonyait kitünő gőzmozgonyait könnyen hozzáférhető, kiváló szállítást tartók, nekik hajított fedélű tűzszekrényvel.
 40% tüelőanyag takarítással
Leszállított árak.

Tessék megtekinteni gépraktáromat!!
 hol a gyakorlatban legjobbnak elismert gépek kiválaszthatók, megvehetők és azonnal átvehetők.
!! Különös figyelemre méltók !!
R. GARRETT & SON JÁRGÁNYCSÉPLŐI tisztító szerkezet és a nélkül kapcsolatban Kotzói-féle szabad.
világhíű cséplői, harangjárgányokkal stb. stb. 10-3
 szab 4-szer fordítható aczé' dobsi-ekkel Többet és jobban dolgozni egy gyártmány sem képes.
Kedvező fizetési feltételek.

Öltönykelmék
 csak tartós gyapjúból, középtermetű férfi számára
 3.10 méter { 4.96 fr. jó gyapjúból
 egy öltönyre { 8.- „ jobb gyapjúból
 { 10.- „ finom gyapjúból
 { 12.40 „ egészen finom gyapjúból
 Utazási plédok darabja 4, 5, 8 egész 12 frt. Igen finom öltönyök, rabraváló, felöltő, kabát- és esőköpenyek, kelmék, loden commis, kammgarn, chevots, tricot, peruvian, dosking szöveteket ajánl
 Alapítva **Szikorofsky János** — 1866 —
 gyári raktár Brünneben.
 Minták bérmentve. Minták a szabó urak számára béra-entellenül. Utányvételi küldemény 10 frton felül bérmentve.
 Állandó raktáram van 1.000.000 frton o. é. meghaladó értékben és természetesen, hogy az én világüzletemnél sok maradék (Rest) 1-5 m.-nyi hosszúságban található, én pedig kenszerítve vagyok az elele maradékokat melyen leszállított árakon elfecérelni. Minden józannul gondolkodó embernek be kell látnia, hogy oly kis maradékokból mintát lehetetlen küldeni, mert néhány száz minta megrendelésnél e maradékokból mi sem marad; e szem a legnagyobb szédelés az, ha kelme üzletek maradékaitakat mellékelnek; az ilyen ese ekkben a minták darabokból és nem maradékokból vannak s az ily eljárás czéja könnyen felőgható.
 Oly maradékok melyek nem tetszenek, kiesérletnek, vagy visszaküldetik a pénz.
 Levelezünk német, magyar, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven.
 20 14

RUSTON PROCTOR ÉS TÁRSA

Budapest, Nádor-utca 39. és 41. szám

ajánlja világhírű és mindenütt a legelső díjakkal kitüntetett

gőzmozgonyait fa- és széntüzelésre, **gőzcséplő gépeink** legújabb és legújabb **ényeges javításokkal** ellátva,

leszállított árakon és a leg-ífogadhatóbb fizetési feltételek mellett.

Továbbá: járgány-cséplőkészleteket, malmokat, valamint mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket.

10-4 **Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.**

A torontálmezei gazdasági kiállításon 1884-ben EZÜST DISZ-OKLEVELET nyert.
 A bécsi 1883. évi nemzeti gyógyászati kiállításon EZÜST ÉRMET nyert.
 A triezsi 1882. évi kiállításon BRONZ-ÉRMET nyert.
 A gráci 1880. évi országos kiállításon **ERŐSÍTŐ** nyert.

A MOHAI MÁGNESES FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdúsabb

SAVANYU VIZE

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajában. Általában a víz mindazon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiferjedt kedveltségnek örvend.

Kizárólagos foraktár **Édeskuty L.** m. kir. udv. szállítónál, Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Az 1884-ik évi elszállítás **1,500,000** palaczk.

12-7 Szarvason kapható: NYÁCSIK SOMA és RÉTHY SANDOR uraknál.

!! Nincs többé őszhaj és hajhullás !!

10 évi buvázkodás után sikerült az alábbi hasznos szereket feltalálnom; melyek ártalmatlanságuk és gyors hatásuknál fogva, minden eddigi e nemű szereket felülmúlnak, a mit a közönség eddigi általános elismerései s köszönő iratai is fényesen bizonyítanak.

1) **Őszülést gátló hajkenőcs** E nagybecsű találmány által mindennemű hajzat a legkésőbb vénségig dús és őszülés nélküli állapotban fentartható, sőt ha az őszülés beállott is a hajnak természetes színét ismét vissza adja. Egy tégely ára 2-3-4 frt.

2) **Hajhullás elleni szer.** E különő szer a hajhullást és fejkorpa képződést azonnal megszünteti. Egy tégely ára 2 frt.

3) **Hajnövesztő kenőcs.** E páratlan szer megbecsülhetetlen mindazoknak, kik szép dús haj, bajusz, vagy szakábra ohajjának szert tenni, valamint mindazoknak, kiknek hajzatuk valamely ok miatt kihullott. **5 heti használat után a siker már biztosan észlelhető.** Egy tégely ára utasítással 1-2 frt.

Bodnár Ferencz.

E csalhatatlan szerek kaphatók a fészétküldési raktárban (Majercs-féle ház) **Kenyeres György** urnál Szarvason. (Békés m.) Továbbá Aradon: **E. I. Á. Á. Á.** ur illatszer raktárban, Budapest: **Dankovszky István** illatszerész urnál (József-ter 2. szám).

Elismerő iratok.

Tisztelt Bodnár ur! Az ön által feltalált szer valóban csodás hatással bír, mert 26 éves korom dacára a természetől bajusszal nem voltam megálgva, s most az ön hajnövesztőjétől 2 havi használat után teljesen kinőt.

Földzsi D. Kondros.

Tekintetes Bodnár ur! Miután az ön hajhullás elleni szere nagymérvű hajhullásomat és fejbőrhámlásomat (korpa) igen rövid használat után tökéletesen megszüntette, bizalmam arra bátorít, hogy kis hajom gyöngé hajzala erősítésére s növesére az ön hajnövesztő szerét használjam, megvagyoz gyözödvé, hogy a siker itt sem maradand el, ami a mai csalo világban ritkaság. Kerek tehát hajnövesztőjéből 2 darab 2 forintosot utánvétél küldeni. Kiváló tisztelettel **Torday Illés Rózsa** Vanczos Bihar 1885. március 1.

T. Bodnár ur! Kedves kötelességemnek tartom nyilvánosság elé hozni, hogy az ön hajnövesztőjével dacára előre haladott koromnak három havi használatat teljes sikert értem el, a miért is ismétellen nyilvánítom köszönetemet.

10-6 **Tatay Benjámín.**

H I R D E T É S.

Néhai Kocsis Pál örökösének Túri alsó rózsás halomnál lévő 101 kat. hold szántóföldje f. évi okt. 1-től haszonbérbe adatik, esetleg eladatik.

Értekezhetni Kas Józsefnél Mágocsi pusztán Csongrád megyében.

3-1

Nyomatott Szarvason, Szikes Antal könyvnyomdájában 1885.